

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2015 m. birželio 4 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Darbuotojų migrantų socialinė apsauga — Reglamentas (EEB) Nr. 1408/71 — 27 straipsnis — VI priedo R skyriaus 1 punkto a ir b papunkčiai — Sąvoka „pensijos, mokėtinos pagal kelių valstybių teisės aktus“ — Išmokos natūra — Pensijos paskyrimas atgaline data pagal gyvenamosios vietos valstybės narės teisės aktus — Sveikatos priežiūros paslaugų gavimas su sąlyga, kad apsidrausta privalomuoju sveikatos draudimu — Pažyma apie neapsidraudimą pagal gyvenamosios vietos valstybės narės teisės aktus dėl privalomojo sveikatos draudimo — Papildomos pareigos mokėti įmokas šioje valstybėje narėje nebuvimas — Šios pažymos panaikinimas atgaline data — Negalėjimas apsidrausti privalomuoju sveikatos draudimu atgaline data — Apsaugos nuo ligos draudimo rizikos nutrūkimas — Reglamento Nr. 1408/71 veiksmingumas“

Byloje C-543/13

dėl *Centrale Raad van Beroep* (Nyderlandai) 2013 m. spalio 15 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2013 m. spalio 17 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank

prieš

E. Fischer-Lintjens

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. Ilešič, teisėjai A. Ó Caoimh (pranešėjas), C. Toader, E. Jarašiūnas ir C. G. Fernlund,

generalinis advokatas P. Mengozzi,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank*, atstovaujamos H. van der Most,
- Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos M. de Ree ir M. Bulterman,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze ir A. Wiedmann,

* Proceso kalba: nyderlandų.

— Europos Komisijos, atstovaujamos D. Martin ir M. van Beek,

susipažinęs su 2015 m. vasario 12 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 1971 m. birželio 14 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims, savarankiškai dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje, iš dalies pakeisto ir atnaujinto 1996 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 118/97 (OL L 28, 1997, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 28 sk., 1 t., p. 18) ir iš dalies pakeisto 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1992/2006 (OL L 392, p. 1; toliau – Reglamentas Nr. 1408/71), 27 straipsnio ir VI priedo R skyriaus 1 punkto a ir b papunkčių išaiškinimu.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank* (Socialinio draudimo tarnybos valdyba, toliau – SVB) ir E. Fischer-Lintjens ginčą dėl *College voor zorgverzekerings* (Sveikatos draudimo priežiūros valdyba, toliau – CVZ), kurios funkcijas dabar vykdo SVB, atsiimtos pažymos, skirtos įrodyti, kad E. Fischer-Lintjens neturėjo apsidrausti Nyderlandų sveikatos draudimu ir kad dėl to neturėjo mokėti įmokų (toliau – pažyma dėl neapsidraudimo).

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Reglamento Nr. 1408/71 27 straipsnis išdėstytas šio reglamento III antraštinės dalies „Specialios nuostatos, susijusios su įvairių išmokų kategorijomis“ 1 skyriuje „Liga ir motinystė“. Šis 27 straipsnis „Pensijos, mokėtinos pagal kelių valstybių teisės aktus, kai teisė į išmokas natūra įgyta gyvenamosios vietos šalyje“ suformuluotas taip:

„Pensininkas, turintis teisę gauti pensijas pagal dviejų ar daugiau valstybių narių teisės aktus ir turintis teisę į išmokas natūra pagal valstybės narės, kurioje jis gyvena, teisės aktus, kur reikia atsižvelgiant į 18 straipsnio ir VI priedo nuostatas, kartu su savo šeimos nariais šias išmokas gauna iš gyvenamosios vietos įstaigos ir tos įstaigos sąskaita, tartum jis būtų pensininkas, kuriam pensija mokama tikrai pagal pastarosios valstybės teisės aktus.“

- 4 Tame pačiame šio reglamento 1 skyriuje išdėstytame 28 straipsnyje „Pensijos, mokėtinos pagal vienos ar daugiau valstybių teisės aktus, kai teisė į išmokas natūra gyvenamosios vietos šalyje neįgyta“ numatytos išmokų mokėjimo ir išlaidų nuostatos, taikytinos pensininkui, turinčiam teisę gauti pensiją pagal vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktus ir neturinčiam teisės gauti išmokų pagal valstybės narės, kurios teritorijoje jis gyvena, teisės aktus, kuris, nepaisant to, gauna tokias išmokas už save ir savo šeimos narius, nes turėtų teisę jas gauti pagal valstybės narės arba bent jau vienos iš valstybių narių, kompetentingos mokėti pensiją, teisės aktus, jeigu jis gyventų tos valstybės teritorijoje.
- 5 To paties reglamento 84a straipsnyje „Įstaigų ir asmenų, kuriems taikomas šis reglamentas, tarpusavio santykiai“ numatyta:

„1. Įstaigos ir asmenys, kuriems taikomas šis reglamentas, privalo abipusiškai keistis informacija ir bendradarbiauti, kad būtų užtikrintas teisingas šio reglamento įgyvendinimas.“

Pagal gero administravimo principą įstaigos į visus paklausimus atsako per protingą laikotarpį ir visiems atitinkamiems asmenims pateikia visą su tuo susijusią informaciją, reikalingą naudotis šiuo reglamentu suteiktomis teisėmis.

Atitinkami asmenys kuo greičiau praneša kompetentingos valstybės arba gyvenamosios vietos valstybės įstaigoms apie visus jų [savo] asmeninės arba šeimyninės [šeiminės] padėties pasikeitimus, kurie turi įtakos jų teisei gauti išmokas pagal šį reglamentą.

2. Dėl 1 dalies trečiojoje pastraipoje nurodytos pareigos teikti informaciją nesilaikymo gali būti taikomos proporcingos priemonės pagal nacionalinę teisę. Nepaisant to, šios priemonės yra lygiavertės toms, kurios taikomos pagal vidaus teisę panašiais atvejais, ir dėl jų pareiškėjams nėra neįmanoma arba pernelyg sunku naudotis šiuo reglamentu suteiktomis teisėmis.

<...>

- 6 To paties reglamento VI priedo „Specialios tam tikrų valstybių narių teisės aktų taikymo procedūros“ R skyriaus „Sveikatos draudimas“ 1 punkto a ir b papunkčiuose numatyta:

„a) Kalbant apie teises į išmokas natūra pagal Nyderlandų teisės aktus, įgyvendinant šio reglamento III antraštinės dalies 1 ir 4 skyrius, teisę į išmokas natūra įgiję asmenys reiškia:

- i) asmenis, kurie pagal [Sveikatos draudimo įstatymo (*Zorgverzekeringswet*), toliau – *Zvw*] 2 straipsnį privalo sudaryti draudimo sutartį su sveikatos draudiku,

<...>

- b) Pagal [*Zvw*] nuostatas a punkto i papunktyje nurodyti asmenys privalo sudaryti sutartį su sveikatos draudiku <...>“

Nyderlandų teisė

Įstatymas dėl bendrosios senatvės draudimo sistemos

- 7 Bendrojo senatvės draudimo įstatymo (*Algemene ouderdomswet*, toliau – AOW) 14 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Senatvės pensija mokama ir didinama *Sociale verzekeringsbank* pavedimu.“

- 8 AOW 16 straipsnyje nustatyta:

„1. Senatvės pensija pradama mokėti mėnesio, kurį gavėjas įvykdo numatytas pensijos gavimo sąlygas, pirmą dieną.

2. Nukrypstant nuo 1 dalies, senatvės pensija gali būti pradama mokėti ne anksčiau kaip prieš metus iki mėnesio, kurį pateiktas prašymas arba pensija paskirta *ex officio*, pirmos dienos. *Sociale verzekeringsbank* išimtiniais atvejais gali nukrypti nuo pirmesnio sakinio nuostatų.“

Bendrasis specialiųjų medicininių išlaidų įstatymas

- 9 Bendrojo specialiųjų medicininių išlaidų įstatymo (*Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten*, toliau – AWBZ) 5 straipsnio 1 ir 4 dalyse nustatyta:

„1. Pagal šį įstatymą apdraustuoju laikomas:

- a. rezidentas;
- b. nerezidentas, kuris už Nyderlanduose pagal darbo sutartį atliktą darbą apmokestinamas pajamų mokesčiu.

<...>

4. Nukrypstant nuo 1 dalies, apdraustųjų skaičius gali būti sumažinamas nutarimu arba juo remiantis.“

- 10 AWBZ 5c straipsnis suformuluotas taip:

„*Sociale verzekeringbank* nustato *ex officio* ir prireikus gavęs prašymą, ar fizinis asmuo atitinka 5 arba 5b straipsniuose arba remiantis šiais straipsniais nustatytas sąlygas, kad būtų apdraustas pagal šį įstatymą.“

1999 m. Nutarimas dėl apdraustųjų socialiniu draudimu skaičiaus padidinimo ir apribojimo

- 11 Nutarimo dėl apdraustųjų socialiniu draudimu skaičiaus padidinimo ir apribojimo (*Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen 1999*, toliau – KB 746) 21 straipsnio 1 ir 6 dalyse numatyta:

„1. Neapdraustu pagal [AWBZ] laikomas asmuo, kuris gyvena Nyderlanduose, bet pagal Europos Bendrijų Tarybos reglamentą arba pagal Nyderlandų ir vienos ar kelių valstybių sudarytas socialinio draudimo sutartis gali turėti teisę į išmokas natūra, kurias jam iš principo turėtų mokėti kita Europos Sąjungos valstybė narė, kita Europos ekonominės erdvės susitarimą pasirašiusi valstybė arba valstybė, su kuria Nyderlandai sudarė socialinio draudimo sutartį.

<...>

6. *Sociale verzekeringbank* 1–4 dalyse nurodytų asmenų prašymu pateikia pažymą apie tai, kad šie asmenys neapdrausti.“

Sveikatos draudimo įstatymas

- 12 *Zvw* 2 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Asmuo, kuris pagal AWBZ ir juo pagrįstus teisės aktus yra apdraustas *ex officio*, privalo sudaryti sveikatos draudimo sutartį arba apsidrausti nuo 10 straipsnyje nurodytos rizikos.“

- 13 *Zvw* 3 straipsnio 1 dalyje teigiama:

„Sveikatos draudikas pagal atitinkamą prašymą privalo su kiekvienu jo veiklos teritorijoje gyvenančiu apdraustuoju arba šio naudai ir su kiekvienu užsienyje esančiu apdraustuoju arba šio naudai sudaryti sveikatos draudimo sutartį.“

14 *Zvw* 5 straipsnio 1 ir 5 dalyse nustatyta:

„1. Sveikatos draudimas įsigalioja prašymo pagal 3 straipsnio 1 dalį pateikimo sveikatos draudikui dieną <...>

<...>

5. Sveikatos draudimas, prireikus nukrypstant nuo Civilinio kodekso 7 knygos 925 straipsnio 1 dalies, galioja atgaline data:

a. jeigu jis pradamas taikyti per keturis mėnesius po pareigos apsidrausti atsiradimo iki šios pareigos atsiradimo dienos.

<...>“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 15 E. Fischer-Lintjens nuo savo gimimo datos, t. y. 1934 m. gruodžio 1 d., iki 1970 m. rugsėjo 1 d. gyveno Nyderlanduose. Paskui ji gyveno Vokietijoje iki 2006 m. gegužės 1 d., tą dieną grįžo į Nyderlandus ir iki šiol čia gyvena.
- 16 Nuo 2004 m. spalio mėn. E. Fischer-Lintjens gavo našlės pensiją iš kompetentingos Vokietijos institucijos. 2006 m. išvykusi iš Vokietijos, kad įsikurtų Nyderlanduose, naudodama E 121 formą ji užsiregistravo Nyderlandų sveikatos draudimo institucijoje CZ (toliau – CZ), todėl nuo 2006 m. birželio 1 d. galėjo gauti išmokas Nyderlanduose pagal Reglamento Nr. 1408/71 28 straipsnį, kurias turėjo mokėti kompetentinga Vokietijos institucija. E. Fischer-Lintjens savo sveikatos draudimo įmokas mokėjo Vokietijoje.
- 17 2006 m. spalio 20 d. E. Fischer-Lintjens gavo pažymą, kurioje buvo nurodyta, kad ji neapdrausta pagal AWBZ; ši pažyma skirta įrodyti Nyderlandų institucijai, kuri turi gauti įmokas, kad Nyderlanduose įmokos neturi būti mokamos. E. Fischer-Lintjens formoje, kurią turėjo užpildyti norėdama gauti šią pažymą, nurodė, kad ji negavo nei pensijos, nei išmokų pagal Nyderlandų teisės aktus, bet gavo pensiją pagal Vokietijos teisės aktus.
- 18 Nepasikeitus aplinkybėms ta pati pažyma galiojo laikotarpiu nuo 2006 m. birželio 1 d. iki 2010 m. gruodžio 31 d.
- 19 Nors E. Fischer-Lintjens suėjo 65 metai ir todėl ji įgijo teisę į pensiją Nyderlanduose nuo 1999 m. gruodžio 1 d. pagal AOW, ji kreipėsi dėl šios pensijos tik 2007 m. gegužės mėn. Anot prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo, E. Fischer-Lintjens, prieš pateikdama prašymą, neteisingai manė, kad ji neturi teisės jos gauti.
- 20 2007 m. lapkričio 8 d. sprendimu, pakeistu 2008 m. balandžio 24 d., SVB pagal AOW 16 straipsnio 2 dalį skyrė ir sumokėjo E. Fischer-Lintjens pensiją atgaline data už metus, skaičiuojant nuo mėnesio, kurį pateiktas prašymas, pirmos dienos, t. y. nuo 2006 m. gegužės 1 d.
- 21 E. Fischer-Lintjens nepranešė nei CZ, nei CVZ, nei Vokietijos sveikatos draudimo institucijai apie šios situacijos pasikeitimą iki 2010 m. spalio mėn.
- 22 2010 m. spalio 21 d. E. Fischer-Lintjens užpildė formą ir ją išsiuntė CVZ su prašymu pratęsti pažymos dėl neapsidraudimo galiojimą ir deklaravo, kad nuo 2006 m. gegužės 1 d. gauna senatvės pensiją pagal AOW.

- 23 2010 m. lapkričio 2 d. sprendimu CVZ pranešė E. Fischer-Lintjens, kad ji turėjo apsidrausti pagal AWBZ ir *Zvw* ir kad nuo tol ji turėjo mokėti įmokas Nyderlanduose, nes jos situacija nebebuvo tokia, kokia nurodyta KB 746 21 straipsnio 1 dalyje, todėl ji turėjo pareigą apsidrausti nuo 2006 m. birželio mėn. Dėl to CVZ panaikino pažymą dėl E. Fischer-Lintjens neapsidraudimo (toliau – sprendimas panaikinti) ir CZ nutraukė jos sveikatos draudimo sutartį. Šis panaikinimas ir šis nutraukimas galiojo atgaline data nuo 2006 m. birželio 1 d.
- 24 Paskui Vokietijos sveikatos draudimo institucija grąžino daugiau kaip 5 000 eurų dydžio įmokų sumą, kurią E. Fischer-Lintjens sumokėjo Vokietijoje nuo 2006 m. birželio 1 d.
- 25 CZ vėliau pareikalavo, kad E. Fischer-Lintjens sumokėtų minėtos Vokietijos institucijos kompensuotas didesnes kaip 11 000 eurų medicines išlaidas. CVZ nuomone, pagal *Zvw* 5 straipsnio 5 dalį sveikatos draudimas gali galioti atgaline data tik tuomet, jeigu apsidrausta per keturis mėnesius po pareigos apsidrausti atsiradimo. Taigi E. Fischer-Lintjens pati galėjo sumokėti kompensuotas medicines išlaidas šiai Vokietijos institucijai už laikotarpį, kurį ji nebuvo apdrausta sveikatos draudimu, t. y. nuo 2006 m. birželio mėn. iki 2010 m. liepos 1 d., nuo kurios E. Fischer-Lintjens turėjo Nyderlandų sveikatos draudimą.
- 26 2010 m. gruodžio 7 d. E. Fischer-Lintjens pateikė CVZ skundą dėl sprendimo panaikinti.
- 27 Nuo 2011 m. kovo 15 d. SVB yra institucija, kompetentinga atleisti nuo pareigos apsidrausti pagal AWBZ ir išduoti pažymą apie neapsidraudimą. Iki šios dienos CVZ išduotos pažymos laikomos išduotomis SVB.
- 28 2011 m. balandžio 21 d. sprendimu SVB paskelbė E. Fischer-Lintjens skundą dėl sprendimo panaikinti nepagrįstu. *Rechtbank Roermond* (Rurmondo pirmosios instancijos teismas) 2012 m. sausio 17 d. sprendimu E. Fischer-Lintjens skundas dėl šio sprendimo buvo priimtas. Šio teismo teigimu, E. Fischer-Lintjens gauta pažyma dėl neapsidraudimo turėjo sukelti teisinių pasekmių, kurių negalėjo pašalinti šios pažymos panaikinimas.
- 29 SVB pareiškė apeliacinį skundą dėl šio teismo sprendimo *Centrale Raad van Beroep* (Aukštesnysis socialinės apsaugos bylų teismas), kuriame tvirtino, kad pažyma dėl neapsidraudimo yra visiškai deklaratyvus pobūdžio aktas, kaip ir forma E 121. SVB nuomone, ji negali turėti jokių teisinių pasekmių pagal nacionalinę teisę, nukrypstančių nuo tų, kurios susijusios su Reglamento Nr. 1408/71 taikymu.
- 30 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad SVB galėjo atgaline data panaikinti pažymą dėl neapsidraudimo, bet panaikindama ji nepakankamai atsižvelgė į E. Fischer-Lintjens interesus. Šio teismo nuomone, visų pirma pagal teisinio saugumo principą veiksminga kompetencija skirti pensijas ir mokėti išmokas natūra atsiranda tik sprendimo skirti prašomą pensiją, kuriuo remiantis nustatyta, kad pareiškėjas iš tikrųjų turi į ją teisę, priėmimo dieną. Dėl šios priežasties jis prašo nustatyti datą, kada pagrindinėje byloje nagrinėjama pensija turėjo būti faktiškai „mokėtina“ E. Fischer-Lintjens, kaip tai suprantama pagal minėto reglamento 27 straipsnį, nes, anot šio teismo, jeigu šis straipsnis būtų taikytinas atgaline data, tai sukeltų iš principo skirtingų teisinių pasekmių atgaline data, tarp kurių, kaip yra šioje byloje, pareiga turėti Nyderlandų sveikatos draudimą.
- 31 Šiomis aplinkybėmis *Centrale Raad van Beroep* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1) Ar Reglamento Nr. 1408/71 27 ir paskesnių straipsnių sąvoką „mokėtinos“ reikia aiškinti taip, kad nustatant, nuo kokio momento turi būti mokama pensija, lemiamą yra sprendimo suteikti pensiją, pagal kurį turi būti mokama pensija, priėmimo data arba data, nuo kurios pradedama mokėti atgaline data suteikta pensija?

- 2) Jeigu sąvoka „mokėtiną“ [pensijos] reiškia dieną, nuo kurios pradedama mokėti atgaline data suteikta pensija:

Ar ši aiškinimą galima suderinti su tuo, kad į Reglamento Nr. 1408/71 taikymo sritį patenkantis teisė į pensiją turintis asmuo pagal Nyderlandų teisės aktus negali sudaryti sveikatos draudimo sutarties tokia pačia atgaline data?“

Dėl prejudicinių klausimų

- 32 Pirmiausia reikia konstatuoti, kad klausimai pateikti ypatingomis pagrindinės bylos aplinkybėmis, kai, pirma, Nyderlandų pensija E. Fischer-Lintjens buvo paskirta 2007 m. lapkričio mėn. atgaline data nuo 2006 m. gegužės 1 d., ir, antra, E. Fischer-Lintjens 2006 m. spalio 20 d. pažyma dėl neapsidraudimo galėjo įrodyti Nyderlandų institucijai, kuriai mokamos įmokos, kad neturėjo pareigos apsidrausti privalomuoju Nyderlandų sveikatos draudimu pagal *Zvw* 2 straipsnio 1 dalį, siejamą su Reglamento Nr. 1408/71 VI priedo R skyriaus 1 punkto a papunkčiu, nes ji pateko į šio reglamento 28 straipsnio taikymo sritį, todėl turėjo teisę į ligos išmokas Nyderlanduose, kurias moka kompetentinga Vokietijos institucija. Tačiau ši jos pažyma dėl neapsidraudimo buvo panaikinta 2010 m. lapkričio 2 d. atgaline data nuo 2006 m. birželio 1 d.
- 33 Šiomis aplinkybėmis reikia priminti, kad teisę į pensiją pagal dviejų ar daugiau valstybių narių, tarp kurių yra ir Nyderlandai, kur jie gyvena, turintys asmenys, siekiantys teisės pagal minėto reglamento R skyriaus 1 punkto a ir b papunkčius iš kompetentingos Nyderlandų institucijos gauti ligos išmokas pagal šios valstybės narės teisės aktus, remiantis šio reglamento 27 straipsniu, privalo apsidrausti sveikatos draudimo įstaigoje pagal *Zvw* 2 straipsnį. Aišku, kad pagal *Zvw* 5 straipsnio 1 ir 5 dalis šis draudimas gali galioti atgaline data tik tuomet, jeigu apsidrausta per keturis mėnesius nuo pareigos apsidrausti atsiradimo.
- 34 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo nuomone, reikia nustatyti datą, kada E. Fischer-Lintjens įgijo teisę į šias išmokas Nyderlanduose iš kompetentingos Nyderlandų institucijos, sutampančią su data, nuo kurios E. Fischer-Lintjens patenka ne į Reglamento Nr. 1408/71 28 straipsnio, bet į šio reglamento 27 straipsnio taikymo sritį. Tačiau šis teismas patikslina, kad ir kokia bebūtų ši data, taikant *Zvw* 2 straipsnį ir 5 straipsnio 5 dalį E. Fischer-Lintjens būtų galėjusi netekti sveikatos draudimo apibrėžtam laikotarpiui, nes šios nuostatos užkerta kelią apsidrausti tokiu draudimu atgaline data aplinkybėmis, kurios būdingos E. Fischer-Lintjens situacijai. Tačiau minėtas teismas nurodo, kad E. Fischer-Lintjens sveikatos draudimo nutrūkimas laikotarpiu nuo 2007 m. lapkričio 8 d., t. y. pirmosios Nyderlandų pensijos jai sumokėjimo dienos, ir nuo 2010 m. liepos 1 d., t. y. E. Fischer-Lintjens apsidraudimo Nyderlandų sveikatos draudimu dienos, siejamas tik su jos pavėluotu apsidraudimu Nyderlandų draudimo institucijoje. Todėl E. Fischer-Lintjens turėtų viena padengti dėl to atsiradusią žalą.
- 35 Dėl to prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, iš esmės teiraujasi, ar Reglamento Nr. 1408/71 27 straipsnį, siejamą su VI priedo R skyriaus 1 punkto a ir b papunkčiais, reikia aiškinti taip, kad juo tokiomis aplinkybėmis, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, draudžiami valstybės narės teisės aktai, kuriais pensijos, kurią ši valstybė narė paskyrė atgaline data už metus, gavėjui neleidžiama apsidrausti privalomuoju sveikatos draudimu ta pačia atgaline data.
- 36 Taigi reikia nustatyti, nuo kokios datos pagrindinėje byloje nagrinėjamos aplinkybėmis Nyderlandai tapo kompetentingi dėl tokio pensijos gavėjo kaip E. Fischer-Lintjens.

- 37 Šiuo klausimu šio reglamento nuostatos, nustatančios taikytiną teisę, yra kolizinių normų sistema, dėl kurios nacionaliniai įstatymų leidėjai praranda įgaliojimus nustatyti savo nacionalinės teisės taikymo šioje srityje apimtį ir sąlygas asmenims, kuriems ji taikoma, ir teritoriją, kurioje galioja nacionalinės teisės nuostatos (žr., be kita ko, Sprendimo *van Delft ir kt.*, C-345/09, EU:C:2010:610, 51 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 38 Taigi, kadangi Reglamente Nr. 1408/71 numatytos kolizinės normos yra privalomos valstybėms narėms, juo labiau negali būti leidžiama, kad į šių normų taikymo sritį patenkantys apdrausti socialiniu draudimu asmenys galėtų neutralizuoti šių normų poveikį, turėdami galimybę išvengti jų taikymo. Šiame reglamente numatytos įstatymų kolizijos sistemos taikymas priklauso vien nuo objektyvios situacijos, kurioje yra suinteresuotasis darbuotojas (šiuo klausimu žr. Sprendimo *van Delft ir kt.*, C-345/09, EU:C:2010:610, 52 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 39 Taip pat reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką nuostatomis, kuriomis nustatomi taikytini teisės aktai, siekiama ne tik išvengti kelių nacionalinių teisių taikymo vienu metu ir iš to galinčių kilti sunkumų, bet ir užtikrinti, kad, nesant teisės, taikytinos asmenims, patenkantiems į šio reglamento taikymo sritį, nebūtų panaikinta jų socialinė apsauga (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Mulders*, C-548/11, EU:C:2013:249, 39 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 40 Iš to matyti, kaip nurodė generalinis advokatas savo išvados 41 punkte, kad Reglamento Nr. 1408/71 kolizinių normų tikslas yra tas, kad kiekvienas į jo taikymo sritį patenkantis apdraustasis būtų apdraustas nuolat, kad kompetentingoms valstybių narių institucijoms ar asmenims nebūtų palikta diskrecijos rinktis.
- 41 Šiuo klausimu minėto reglamento 27 straipsnis susijęs su pensijų, mokėtinų pagal dviejų ar daugiau valstybių narių, tarp kurių yra ir gyvenamosios vietos valstybė narė, teisės aktus, gavėju, kuris turi teisę į ligos ir motinystės išmokas šioje valstybėje narėje. Šiuo straipsniu kartu su šio reglamento 28 straipsniu siekiama nustatyti, pirma, instituciją, kuri turi šioms pensijų gavėjams skirti ligos ir motinystės išmokas, ir, antra, instituciją, kuri turi jas mokėti (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Rundgren*, C-389/99, EU:C:2001:264, 43 ir 44 punktus).
- 42 Šiais straipsniais sukurtoje sistemoje nustatytas kompetencijos skirti pensijas ir pareigos mokėti išmokas natūra ryšys, nes ši pareiga siejama su faktine kompetencija pensijų srityje. Taigi išmokų natūra mokėjimas negali būti priskiriamas valstybės narės institucijai, kuri neturi galimos kompetencijos pensijų srityje. Iš to matyti, kad Reglamento Nr. 1408/71 27 straipsnis, kaip nustatyta šio reglamento 28 straipsnyje, kai kalbama apie mokėtiną pensiją, siejamas su suinteresuotajam asmeniui faktiškai mokama pensija (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Rundgren*, C-389/99, EU:C:2001:264, 47 punktą).
- 43 Taigi suinteresuotojo asmens, kurio situacija tokia pati kaip E. Fischer-Lintjens, Nyderlandų pensija turi būti laikoma mokėtina, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1408/71 27 straipsnį, skaičiuojant nuo laikotarpio, kurį ši pensija buvo faktiškai mokama šiam suinteresuotajam asmeniui, neatsižvelgiant į momentą, kai teisė į šią pensiją buvo formaliai nustatyta. Taigi tokia pensija yra mokėtina visą šį laikotarpį, prireikus atsižvelgiant į tai, kad jis prasidėjo prieš priimat sprendimą skirti pensiją.
- 44 Šiuo atveju neginčijama, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama pensija buvo faktiškai mokama E. Fischer-Lintjens pagal Nyderlandų teisę laikotarpį, kuris prasidėjo 2006 m. gegužės 1 d. Todėl nuo šios datos pensija turėjo būti laikoma „mokėtina“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1408/71 27 straipsnį, kad E. Fischer-Lintjens būtų paskirtos išmokos.
- 45 Be to, kaip nurodė Vokietijos vyriausybė rašytinėse pastabose, bet kaip kitaip aiškinant terminą „mokėtiną“, kaip tai suprantama pagal šį 27 straipsnį, valstybės narės kompetencijos išmoku, mokėtinų pagal šį reglamentą, srityje taikymas laike būtų susiejamas su pensijų prašymų nagrinėjimo

nacionalinėse institucijose sparta, o tai prieštarautų šiuo reglamentu siekiamiems tikslams, kaip Teisingumo Teismas jau konstatavo šio sprendimo 40 punkte, t. y. užtikrinti, kad visi asmenys, apdrausti socialiniu draudimu ir patenkantys į šio reglamento taikymo sritį, būtų apdrausti nuolat.

- 46 Be to, iš Teisingumo Teismui pateiktos informacijos, kuri neužginčyta, matyti, kad, atgaline data panaikinus pažymą apie neapsidraudimą, E. Fischer-Lintjens nebeturėjo sveikatos draudimo laikotarpiu nuo 2006 m. birželio mėn. iki 2010 m. liepos 1 d., nors ji prieš tai mokėjo sveikatos draudimo įmokas Vokietijoje už šį laikotarpį, kurios, priėmus sprendimą panaikinti, vėliau jai buvo gražintos.
- 47 Šiuo klausimu Nyderlandų vyriausybė rašytinėse pastabose aiškina, kad bet koks Nyderlandų sveikatos draudimo galiojimas atgaline data iš principo neleidžiamas pagal pagrindinėje byloje nagrinėjamus teisės aktus, atsižvelgiant į draudimui būdingą tikslą apsaugoti nuo nuostolių ateityje, kurių neatsirado apsidraudimo dieną, ir paskatinti suinteresuotuosius asmenis, kurie turi pasirašyti draudimo sutartį pagal Nyderlandų teisę, padaryti tai kuo anksčiau. Toks galiojimo atgaline data nebuvimas užtikrintų solidarumą, kuris yra sveikatos draudimo pagrindas, ir užkirstų kelią piktnaudžiavimui. Tačiau, nepaisant šio bendrojo netaikymo principo, Nyderlandų įstatymų leidėjas numatė ribotą išimtį, pagal kurią tuo atveju, kai sveikatos draudimas pradeda galioti per keturis mėnesius po to, kai atsiranda pareiga apsidrausti, šis draudimas galioja atgaline data iki šios pareigos atsiradimo dienos. Taigi, jeigu šis galiojimas būtų taikomas, kaip tai nėra pagrindinėje byloje, nes E. Fischer-Lintjens pareiga atsirado 2006 m. gegužės 1 d., jis būtų apribotas keturiems mėnesiams.
- 48 Tačiau valstybė narė gali teisėtai apriboti galimybę apsidrausti sveikatos draudimu atgaline data siekdama paskatinti asmenis, kurie turi apsidrausti tokiu draudimu, padaryti tai kuo greičiau. Teisingumo Teismas jau konstatavo, kad pareiga mokėti įmokas dėl teisės į išmokas turėjimo, net faktiškai nesinaudojant šiomis išmokomis, neatsiejamai susijusi su nacionalinėse socialinės apsaugos sistemose įgyvendinamu solidarumo principu, nes nesant tokios pareigos suinteresuotieji asmenys galėtų būti paskatinti laukti faktinio draudiminio įvykio prieš prisidedami prie šios sistemos finansavimo (šiuo klausimu žr. Sprendimo *van Delft ir kt.*, C-345/09, EU:C:2010:610, 75 punktą).
- 49 Tačiau taikant apsidraudimo pagal valstybių narių socialinio draudimo sistemas sąlygas, kurių nustatymas patenka į šių valstybių narių kompetenciją, reikia laikytis Sąjungos teisės ir dėl jų iš nacionalinės teisės aktų, nagrinėjamųjų pagrindinėje byloje, taikymo srities negalima pašalinti asmenų, kuriems tie patys teisės aktai taikomi pagal Reglamentą Nr. 1408/71 (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Kits van Heijningen*, C-2/89, EU:C:1990:183, 20 punktą ir Sprendimo *Salemink*, C-347/10, EU:C:2012:17, 38–40 punktus).
- 50 Taigi reikia konstatuoti, kad, kaip iš esmės nurodė generalinis advokatas savo išvados 53 ir 54 punktuose, tokiais teisės aktais kaip pagrindinėje byloje siekiama, kad asmuo, kuriam gyvenamosios valstybės narės institucijos pagal šio reglamento 27 straipsnį mokėtų pensiją atgaline data už daugiau kaip keturis mėnesius nuo sprendimo ją skirti dienos, dėl to negali įvykdyti šių teisinių pareigų ir šioje valstybėje narėje apsidrausti sveikatos draudimu per terminą, kuriuo remdamasis galėtų pasinaudoti ilgesnio kaip keturių mėnesių galiojimo atgaline data galimybe, nors iki šiol jam išmokas mokėjo kompetentinga kitos valstybės narės institucija.
- 51 Šioje byloje neginčijama, kad net jeigu E. Fischer-Lintjens būtų pranešusi kompetentingoms Nyderlandų įstaigoms apie tai, kad gavo Vokietijos pensiją, 2007 m. lapkričio 8 d., t. y. SVB sprendimo, kuriuo nustatoma jos teisė į Nyderlandų pensiją atgaline data nuo 2006 m. gegužės 1 d., priėmimo dieną, dėl Zvw 5 straipsnio 5 dalyje nustatyto apribojimo ji nebūtų galėjusi apsidrausti privalomuoju sveikatos draudimu, kuris jai galiotų nuo 2006 m. gegužės 1 d. Taigi, atsižvelgiant į pagrindinės bylos aplinkybes, atrodo, kad bet kuriuo atveju E. Fischer-Lintjens negalėjo išvengti tokio draudimo nutūkimo laikotarpio.

- 52 Pagal šio sprendimo 39 punkte primintą teismo praktiką apdraustam asmeniui, kaip antai E. Fischer-Lintjens, kuris patenka į Reglamento Nr. 1408/71 taikymo sritį, apsauga socialinės apsaugos srityje negali būti panaikinta, jeigu nėra jam taikytinų teisės aktų (pagal analogiją žr. Sprendimo *Kuusijärvi*, C-275/96, EU:C:1998:279, 28 punktą).
- 53 Iš to matyti, kaip nurodė generalinis advokatas savo išvados 55 ir 56 punktuose, kad nacionalinės teisės aktų nuostatose nustatytas apribojimas, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, dėl kurio asmuo, esantis tokioje situacijoje kaip E. Fischer-Lintjens, negali įvykdyti Reglamento Nr. 1408/71 27 straipsnyje ir šio reglamento VI priedo R skyriaus 1 punkto a ir b papunkčiuose nustatytų pareigų, kenkia šiuo reglamentu nustatytos kolizinių normų sistemos ir pagal šį reglamentą socialiniu draudimu apdraustiems asmenims atsirandančių įpareigojimų veiksmingumui. Šios sistemos, kuri privaloma ir valstybėms narėms, ir suinteresuotiesiems asmenims, veiksmingumas negali būti užtikrinamas, jeigu šios valstybės savo nacionalinės teisės aktais gali atimti iš asmens, kaip antai E. Fischer-Lintjens, galimybę visiškai įvykdyti jam pagal šį reglamentą tenkančius įpareigojimus.
- 54 Šiuo klausimu negalima priimti Nyderlandų vyriausybės argumento, kad E. Fischer-Lintjens sveikatos draudimas, ypač laikotarpį imtinai nuo 2010 m. lapkričio mėn. iki 2010 m. liepos mėn., nutrūko tik dėl to, kad ji nepranešė kompetentingai Nyderlandų institucijai apie savo teisių į pensiją pasikeitimą.
- 55 Tačiau Reglamento Nr. 1408/71 84a straipsnio 1 dalyje numatyta abipusė kompetentingų institucijų ir į šio reglamento taikymo sritį patenkančių asmenų informavimo ir bendradarbiavimo pareiga. Jeigu šis asmenys turi per kuo trumpesnę laiką pranešti šioms institucijoms apie bet kokią savo asmeninės arba šeiminės padėties pasikeitimą, kuris turi įtakos jų teisei į išmokas pagal šį reglamentą, institucijos, atsakydamos į šių asmenų prašymus, susijusius su tuo pačiu reglamentu, privalo suteikti visą informaciją, reikalingą jiems Reglamentu Nr. 1408/71 suteiktoms teisėms įgyvendinti.
- 56 Ši informacija prireikus gali apimti duomenis, pakankamus suteikti asmeniui galimybę tokiomis aplinkybėmis, kaip antai nagrinėjamomis pagrindinėje byloje, suprasti, kad jis turi pareigą apsidrausti sveikatos draudimu Nyderlanduose.
- 57 Tačiau reikia nurodyti, kad pagal to paties 84a straipsnio 2 dalį nesilaikant 84a straipsnio 1 dalies trečioje pastraipoje numatytos pareigos informuoti gali būti taikomos proporcingos priemonės pagal nacionalinę teisę, kurios, pirma, turi būti lygiavertės taikomoms panašioms situacijoms, kurios patenka į vidaus teisės sistemą, ir, antra, praktiškai neapsunkinti arba nepadaryti pernelyg sudėtingo šiuo reglamentu suinteresuotiesiems asmenims suteiktų teisių įgyvendinimo.
- 58 Taip nėra, jeigu taikant nacionalinės teisės aktus suinteresuotajam asmeniui, esančiam tokioje pačioje situacijoje kaip E. Fischer-Lintjens, turi būti panaikinta bet kokia apsauga socialinio draudimo srityje apibrėžtą laikotarpį, neatsižvelgiant į jokias svarbias aplinkybes, ypač susijusias su jo asmenine padėtimi, pavyzdžiui, į jo amžių, sveikatos būklę ir nebuvimą Nyderlanduose ilgą laikotarpį. Be to, ypatinga svarba teikiama faktui, kad E. Fischer-Lintjens nuo 2007 m. lapkričio mėn. iki 2010 m. spalio mėn. mokėjo sveikatos draudimo įmokas Vokietijoje.
- 59 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktus klausimus reikia atsakyti taip, kad Reglamento Nr. 1408/71 27 straipsnį, siejamą su šio reglamento VI priedo R skyriaus 1 punkto a ir b papunkčiais, reikia aiškinti taip, kad juo aplinkybėmis, nagrinėjamomis pagrindinėje byloje, gavėjo pensija turi būti laikoma mokėtina nuo laikotarpio, kurį ši pensija faktiškai mokėta šiam suinteresuotajam asmeniui, pradžios, nepaisant datos, kurią buvo formaliai pripažinta teisė į šią pensiją, ir prireikus įskaitant laikotarpį prieš sprendimo skirti šią pensiją priėmimo datą. Reglamento Nr. 1408/71 27 ir 28 straipsnius, siejamus su VI priedo R skyriaus 1 punkto a ir b papunkčiais, reikia aiškinti taip, kad jais aplinkybėmis, nagrinėjamomis pagrindinėje byloje, draudžiami valstybės narės teisės aktai, kuriais pensijos, kurią ši valstybė narė paskyrė atgaline data už metus, gavėjui neleidžiama apsidrausti

privalomuoju sveikatos draudimu ta pačia atgaline data ir kuriais panaikinama visa šio gavėjo apsauga socialinio saugumo srityje, neatsižvelgiant į jokiais svarbias aplinkybes, ypač susijusias su jo asmenine padėtimi.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- ⁶⁰ Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

1971 m. birželio 14 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims, savarankiškai dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje, iš dalies pakeisto ir atnaujinto 1996 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 118/97 ir iš dalies pakeisto 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1992/2006, 27 straipsnį, siejamą su Reglamento Nr. 1408/71 VI priedo R skyriaus 1 punkto a ir b papunkčiais, reikia aiškinti taip, kad juo aplinkybėmis, nagrinėjamomis pagrindinėje byloje, gavėjo pensija turi būti laikoma mokėtina nuo laikotarpio, kurį ši pensija faktiškai mokėta šiam suinteresuotajam asmeniui, pradžios, nepaisant dienos, kurią buvo formaliai pripažinta teisė į šią pensiją, ir prireikus įskaitant laikotarpį prieš sprendimo skirti šią pensiją priėmimo dieną.

Reglamento Nr. 1408/71, iš dalies pakeisto ir atnaujinto Reglamentu Nr. 118/97, ir iš dalies pakeisto Reglamentu 1992/2006, 27 ir 84a straipsnius, siejamus su VI priedo R skyriaus 1 punkto a ir b papunkčiais, reikia aiškinti taip, kad jais aplinkybėmis, nagrinėjamomis pagrindinėje byloje, draudžiami valstybės narės teisės aktai, kuriais pensijos, kurią ši valstybė narė paskyrė atgaline data už metus, gavėjui neleidžiama apsidrausti privalomuoju sveikatos draudimu ta pačia atgaline data ir kuriais panaikinama visa šio gavėjo apsauga socialinio saugumo srityje, neatsižvelgiant į jokiais svarbias aplinkybes, ypač susijusias su jo asmenine padėtimi.

Parašai.